

DĖL LR VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO NR. 22-5342

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), didžiausia verslą vienijanti organizacija Lietuvoje, tarp kurios atstovaujama narių yra ir Lietuvoje veikiančios nepriklausomi elektros tiekėjai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai (toliau – Ministerija) teikia pastabas dėl pateikto derinti LR Vyriausybės nutarimo projekto Nr. 22-5342 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 19² ir 19³ straipsniais įstatymo, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ (toliau – Nutarimo projektas) ir susijusių įstatymų projektų.

Pirma, pritariame Ministerijos parengtam Nutarimo projektui, kuriuo numatomas energetikos išteklių, tarp jų – elektros, kainų amortizavimo priemonės. Manome, kad šiuo metu, ypač išaugus elektros kainoms, siūlomas sprendimas dalį kainos buitiniams vartotojams kompensuoti iš valstybės biudžeto, tuo pačiu metu paraleliai investuojant į atsinaujinančių išteklių plėtrą ir elektros energijos gaminių pajėgumų didinimą Lietuvoje, yra savalaikis ir tinkamas šiuo laikotarpiu. Dėl esamos geopolitinės situacijos ypač išaugus elektros kainoms, dalies elektros kainos kompensavimas valstybės lėšomis yra reikalingas sprendimas siekiant sumažinti visus vartotojus užklupusią didelę finansinę naštą. Pritariame sprendimui nebenukelti įsibėgusio elektros rinkos liberalizavimo, vietoj to pasiūlant universalų ir elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus administruojamą kompensacinį mechanizmą, kuriuo remiantis nebūtų diskriminuojami elektros rinkos liberalizavimo metu nepriklausomus tiekėjus jau pasirinkę vartotojai, o vienodos dalies elektros kainos kompensavimo naudą patirtų tiek visuomeninio, tiek ir nepriklausomų tiekėjų klientai.

Antra, taip pat pritariame Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 19² ir 19³ straipsniais įstatymo projekte numatomi galimybei, kad „iš valstybės biudžeto lėšų gali būti teikiama parama, skirta sumažinti dalį nebuitinių vartotojų išlaidų už suvartotą elektros energiją ir (ar) suvartotas gamtines dujas“. Šiuo metu, šalies verslui patiriant ypač dideles išlaidas dėl išaugusių energetinių resursų kainų, dalinė valstybės parama, tikslingai skiriama verslui, yra svarbi priemonė, prisidėsianti prie augančių prekių ir paslaugų kainų bei infliacijos sumažinimo.

LVK, atstovaudama Konfederacijos narius Lietuvoje veikiančius nepriklausomus elektros tiekėjus, iš esmės pritaria Nutarimo projektu Ministerijos siūlomam elektros kainų amortizavimo mechanizmui bei teikia savo pastabas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 19 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 19² ir 19³ straipsniais įstatymo projektui (toliau – Įstatymo projektas) dėl sklandesnio elektros kainos subsidijavimo proceso užtikrinimo:

1) Įstatymo projekto 19² straipsnio 1 punkte numatyta, kad kompensacija gali būti skiriama ir garantinio tiekimo vartotojams. Manome, kad siekiant išlaikyti sėkmingą elektros rinkos liberalizavimo procesą, svarbu išlaikyti skatinimo priemones vartotojams ilgainiui pasirinkti nepriklausomus elektros tiekėjus, kaip ir numatoma elektros rinkos liberalizavimą reglamentuojančiuose teisės aktuose, kuriais remiantis vadinamasis garantinis tiekimas yra laikomas atsarginiu ir nerekomenduojamu pasirinkimu vartotojams dėl 25% aukštesnės elektros kainos. Visgi, dabartinėje Įstatymo projekto redakcijoje siūloma lengvata dėl kompensacijos skyrimo ir garantinio tiekimo vartotojams atliktų priešingą nei elektros rinkos liberalizavimo reglamentavimu siekiamą tikslą ir neskatintų vartotojų rinktis nepriklausomų tiekėjų. Atsižvelgiant į tai, kad pagal siūlomą

Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103 Vilnius
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

elektros kainos kompensacinį mechanizmą vienoda kainos dalis bus kompensuojama tiek visuomeninio tiekėjo, tiek ir nepriklausomų tiekėjų klientams, siūlome atsisakyti šiuo atveju netikslingo kompensacijos skyrimo garantinio tiekimo vartotojams arba numatyti, kad tuo atveju, kai garantinio tiekimo klientams būtų taikoma kompensacija, ji taip pat išlaikytų 25% dydžio proporciją.

2) Įstatymo projekto 19² straipsnio 7 punkte yra nustatyta, kad nepriklausomi tiekėjai ir visuomeninis elektros tiekėjas turi skirtingai sąskaitose atvaizduoti elektros kainas. Šis reikalavimas yra diskriminacinio pobūdžio, nes nepriklausomiems tiekėjams yra numatyta pareiga pateikti informaciją apie kompensacijos dydį, o visuomeninis tiekėjas gali skelbti informaciją, mokėjimo dokumentuose nurodęs tik galutinę mokėtiną sumą. Manome, kad yra svarbu numatyti vienodus reikalavimus tiek visuomeniniam, tiek ir nepriklausomiems tiekėjams. Pritaikius vienodus reikalavimus ir visuomeninio tiekimo sąskaitoms, vartotojai gautų visą informaciją apie valstybės nustatomą elektros kainos dalį ir būtų tikslingai informuojami apie realią elektros kainą rinkoje, kas ilguoju laikotarpiu prisidėtų prie sąmoningumo ugdymo, leistų geriau suprasti, kiek kainuoja energetikos išteklių, bei skatintų ne tik elektros rinkos liberalizavimą, bet ir atsinaujinančių išteklių plėtrą Lietuvoje.

3) Įstatymo projekto 19² straipsnio 10 punkte yra nustatytas įpareigojimas tiekėjams nesant „objektyviai pateisinamų priežasčių“ nekeisti sutartyse nustatytų energijos kainų. Ši nuostata sudaro prielaidas per plačiai interpretacijai vertinant, kas gali būti laikoma objektyviai pateisinamomis priežastimis, ir šia nuostata gali būti nepagrįstai apribojama tiekėjų teisė koreguoti sutarties sąlygas dėl pasikeitusių kainų didmeninėse rinkose. Manome, kad atsižvelgiant į objektyvius kriterijus, turinčius įtaką fiksuotos kainos kainodarai (kontraktų kainos, prognozuojami kainų skirtumai, prognozuojamas klientų vartojimas, balansavimo rinkos kainos), svarbu konkrečiai išskirti, kas gali būti laikoma „objektyviai pateisinamomis priežastimis“. Toks „objektyviai pateisinamų priežasčių“ nurodymas Įstatymo projekte apsaugotų tiekėjus nuo galimo piktnaudžiavimo interpretuojant pagrįstą sutarčių koregavimą.

Apibendrinant manome, kad Ministerijos siūlomas elektros kainų amortizavimo mechanizmas neturės neigiamos įtakos konkurencijai tarp nepriklausomų elektros tiekėjų ir nestabdys elektros rinkos liberalizavimo. Elektros tiekėjams išlieka visos galimybės konkuruoti rinkoje siekiant siūlyti savo klientams geriausias elektros kainas bei planus. Esant poreikiui ir siekiant patvirtinti, kad, įgyvendinant elektros kainų amortizavimo mechanizmą, būtų laikomasi sąžiningos prekybos, viešųjų interesų ir konkurencijos tarp nepriklausomų tiekėjų principų, LVK palaikytų iniciatyvą nepriklausomiems tiekėjams pasirašant sąžiningumo deklaraciją/deklaracijas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad vartotojams būtų taikomos sąžiningos kainos ir didžiausią liberalizavimo naudą gautų visi vartotojai.

Dar kartą išreiškiame pritarimą Ministerijos parengtam Nutarimo projektui. Manome, kad Nutarimo projektu siūlomos priemonės, tarp jų – elektros kainų amortizavimo mechanizmas, turės teigiamą poveikį elektros kainų augimo ir susijusių pasekmių suvaldymui, o ilguoju laikotarpiu prisidės prie sklandaus elektros rinkos liberalizavimo įgyvendinimo ir Lietuvos elektros rinkos veikimo.

LVK yra nusiteikusi aktyviai įsitraukti į tolesnę diskusiją dėl šiuo metu derinamo įstatymų projektų paketo, susijusių poįstatyminių aktų bei kitų su elektros tiekėjų reglamentavimu susijusių klausimų.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė